

Uitvoeringsprogramma klimaatbeleid

B(laricum), E(emnes) en L(aren)

GEMEENTE EEMNES

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Keuze lokale variant per gemeente.....	3
Startdocument	3
CO ₂ -scan	3
Omschrijving lokale variant	6
Uitvoeringsprogramma klimaatbeleid	7
Leeswijzer	7
Deel A: Projecten BEL-breed	8
1 Duurzame overheid: gemeentelijke bedrijfsvoering CO ₂ -neutraal.....	9
1.1 Achtergrond	9
1.2 Activiteiten	9
1.3 Planning en budget	10
2 Duurzaam inkopen.....	11
2.1 Achtergrond	11
2.2 Activiteiten	11
2.3 Planning en budget	11
3 Stimuleren energiebesparing & duurzaam bouwen.....	12
3.1 Achtergrond	12
3.2 Activiteiten	12
3.3 Planning en budget	12
4 Afspraken maken met woningcorporaties.....	14
4.1 Achtergrond	14
4.2 Activiteiten	14
4.3 Planning en budget	14
5 Duurzame mobiliteit	15
5.1 Achtergrond	15
5.2 Activiteiten	15
5.3 Planning en budget	15
Deel B: Projecten per gemeente	16
1 Projecten in Blaricum	17
1.1 Achtergrond	17
1.2 Projecten	17
1.3 Planning en budget	18
2 Projecten in Eemnes	19
2.1 Achtergrond	19
2.2 Projecten	19
2.3 Planning en budget	19
3 Projecten in Laren	21
3.1 Achtergrond	21
3.2 Projecten	21
3.3 Planning en budget	22

Inleiding

Keuze lokale variant per gemeente

In december 2009 is door de raden van Blaricum en Laren en in januari 2010 door de raad van Eemnes het startdocument klimaatbeleid vastgesteld en is gekozen voor een ambitieniveau voor het klimaatbeleid. Uit de drie mogelijke ambitieniveaus hebben de raden van Blaricum, Eemnes en Laren gekozen om de lokale variant als ambitieniveau nader uit te werken. Eemnes heeft ervoor gekozen om naast deze lokale variant een aantal ambities uit de plusvariant toe te voegen en deze nader uit te werken.

In de volgende paragrafen wordt omschreven hoe de gemeenten zijn gekomen tot de keuze voor de lokale variant en tevens wordt omschreven wat de lokale variant inhoudt.

Startdocument

Het startdocument was het eindresultaat van de bestuursopdracht klimaatbeleid en duurzaam bouwenbeleid. De bestuursopdracht is in gezamenlijkheid opgesteld door de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren en de BEL Combinatie. In juni 2009 is de bestuursopdracht door de verschillende colleges vastgesteld.

In het startdocument klimaatbeleid:

- staat de basale kennis over het werkveld beschreven;
- is voor elke gemeente de nulsituatie vastgelegd door middel van een CO₂-scan;
- zijn meerdere ambitieniveaus beschreven, zowel inhoudelijk als financieel op hoofdlijnen uitgewerkt;

De raad heeft bij de drie gemeenten op basis van het startdocument een keuze gemaakt met welk ambitieniveau de gemeenten een bijdrage willen gaan leveren aan de bestrijding van klimaatverandering. Zoals al eerder genoemd is er gekozen voor de lokale variant. Deze keuze is met name tot stand gekomen door de uitkomsten van de CO₂-scan waarvan in de volgende paragraaf de uitkomsten beschreven zijn.

CO₂-scan

Voor de afzonderlijke gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren is in kader van het startdocument een CO₂-scan uitgevoerd. De CO₂-uitstoot als gevolg van de energieconsumptie binnen de drie gemeentegrenzen is vastgesteld voor de volgende sectoren:

- verkeer en vervoer
- overheid
- huishoudens
- handel en diensten
- landbouw
- industrie
- bouw

Per sector is inzichtelijk gemaakt wat hun bijdrage is aan de totale CO₂-uitstoot per gemeente. Bij verdere planvorming kunnen vervolgens dan daar de accenten worden gelegd waar ook de meeste winst in CO₂-reductie is te behalen.

De totale CO₂-emissies als gevolg van energieconsumptie binnen de gemeentegrenzen van Blaricum, Eemnes en Laren bedroegen in 2008 volgens de CO₂-scanner respectievelijk 42, 40 en 54 kton (exclusief verkeer provinciale wegen en rijkswegen). De emissies van het verkeer over de provinciale wegen en de rijkswegen zijn niet meegenomen in de nulmeting, omdat gemeenten geen invloed kunnen uitoefenen op deze verkeersstromen. In onderstaande tabel zijn ze dan ook separaat aangegeven.

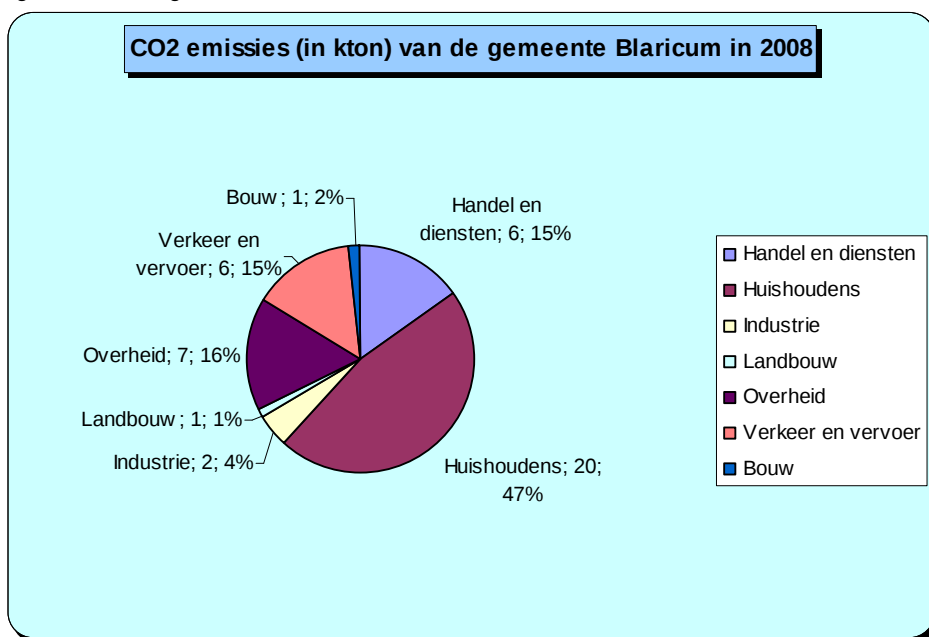
CO2-emissies van de BEL Combinatie

Gemeente	CO2-emissie (kton)	CO2-emissie (kton) verkeer buiten bebouwde kom
Blaricum	41,9	14,5
Eemnes	40,4	92
Laren	54,2	46

Hieronder volgen de uitkomsten van de CO₂-scan per gemeente.

Uitkomsten CO₂-scan Blaricum

Figuur 1: Verdeling van de CO₂-uitstoot over de verschillende sectoren in Blaricum

Analyse emissies Blaricum

De sector Huishoudens veroorzaakt bijna de helft van de CO₂-emissie van Blaricum. Hierbij draagt de warmtevraag voor ruim 60% bij aan deze uitstoot en het elektriciteitsgebruik voor de resterende 40%. De sectoren Overheid, Handel en Diensten en Verkeer en Vervoer dragen ieder voor circa een zesde deel bij aan de CO₂-uitstoot. De relatief hoge uitstoot binnen de sector Overheid komt vooral door het hoge elektriciteitsgebruik van het ziekenhuis. De gemeentelijke organisatie zelf stoot nog geen 1% van de totale emissies van de gemeente uit. Binnen de sector Verkeer en Vervoer wordt bijna de helft van de emissies uitgestoten door de personenauto's. De sectoren Industrie, Bouw en Landbouw zijn relatief kleine energieverbruikers binnen de gemeente Blaricum.

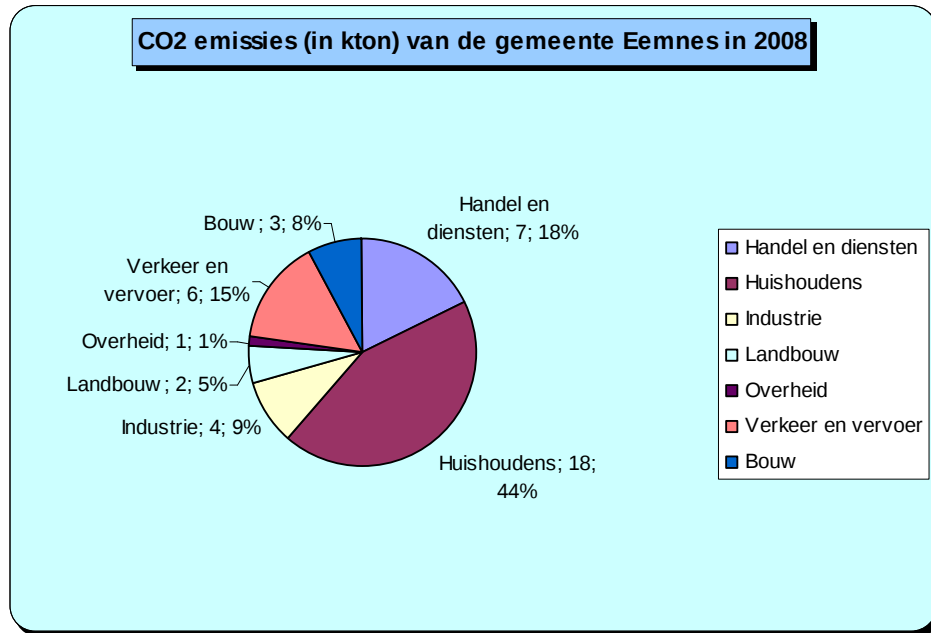
Gemeente Blaricum veel of weinig uitstoot?

Blaricum stoot als gevolg van gebruik van gas-, elektriciteit en overige energiedragers ongeveer 42kton CO₂ uit. Dit is exclusief het verkeer over de provinciale wegen en rijkswegen. Landelijk wordt er ongeveer 186 Mton CO₂ uitgestoten (ruim 4000 keer zoveel, bron: CBS). De gemeente Blaricum is dus verantwoordelijk voor ongeveer 0,02 % van de totale CO₂-emissie van Nederland. Met 9.036 inwoners heeft Blaricum een aandeel van ongeveer 0,06 % van het totale aantal inwoners in Nederland. Per inwoner wordt er in Blaricum dus minder CO₂ uitgestoten dan gemiddeld in Nederland. De gemeente Blaricum is daarmee een 'kleine' energieverbruiker, wat verklaard kan worden door de afwezigheid van energie-intensieve industrie.

Met de realisatie van de Blaricummermeent zal het aantal huishoudens toenemen maar gezien de toepassing van energiebesparende voorzieningen zal de uitstoot naar verwachting relatief afnemen.

Uitkomsten CO₂-scan Eemnes

Figuur 2: Verdeling van de CO₂-uitstoot over de verschillende sectoren in Eemnes

Analyse emissies Eemnes

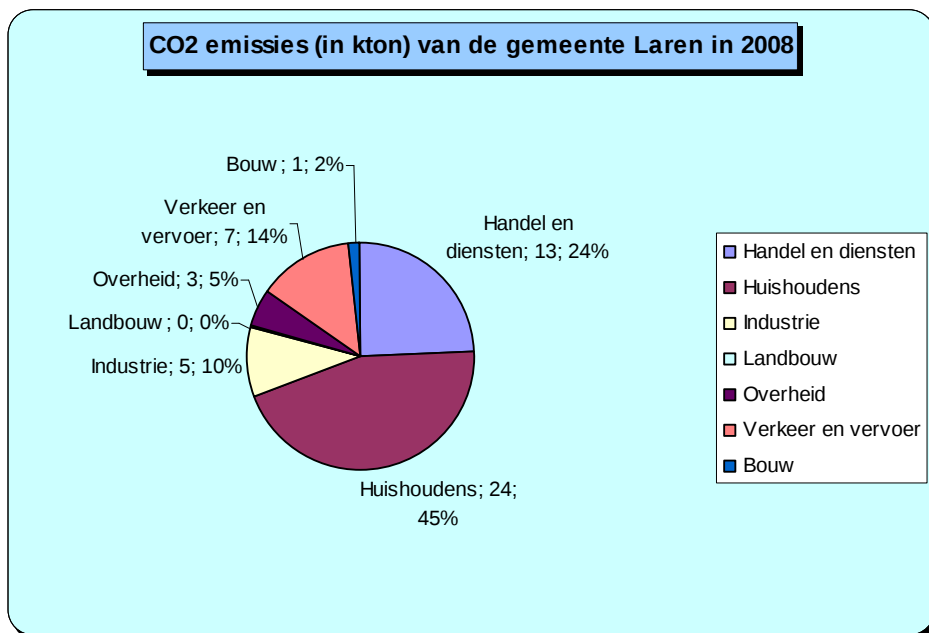
Ook in Eemnes veroorzaakt de sector Huishoudens bijna de helft van de CO₂-emissies. Hierbij draagt de warmtevraag voor ruim 60% bij aan deze uitstoot en het elektriciteitsgebruik voor de resterende 40%. De sectoren Handel en Diensten en Verkeer en Vervoer dragen beide voor circa een zesde deel bij aan de CO₂-uitstoot. Binnen de sector Verkeer en Vervoer wordt bijna de helft van de emissies uitgestoten door de personenauto's. De sectoren Industrie en Bouw zijn ieder verantwoordelijk voor circa 10% van de totale uitstoot van Eemnes. De sector Landbouw draagt 5% bij aan de emissie van de gemeente. De sector Overheid is met een bijdrage van ongeveer 1% veruit de kleinste energieverbruiker.

Gemeente Eemnes veel of weinig uitstoot?

Eemnes stoot als gevolg van gebruik van gas-, elektriciteit en overige energiedragers ongeveer 40 kton CO₂ uit. Dit is exclusief het verkeer over de provinciale wegen en rijkswegen. Landelijk wordt er ongeveer 186 Mton CO₂ uitgestoten (ruim 4000 keer zoveel, bron: CBS). De gemeente Eemnes is dus verantwoordelijk voor ongeveer 0,02 % van de totale CO₂-emissie van Nederland. Met 8.964 inwoners heeft Eemnes een aandeel van ongeveer 0,05 % van het totale aantal inwoners in Nederland. Per inwoner wordt er in Eemnes dus minder CO₂ uitgestoten dan gemiddeld in Nederland. De gemeente Eemnes is daarmee een 'kleine' energieverbruiker, wat verklaard kan worden door de afwezigheid van energie-intensieve industrie.

Met de realisatie van de Zuidpolder zal het aantal huishoudens toenemen maar gezien de toepassing van energiebesparende voorzieningen zal de uitstoot naar verwachting relatief afnemen.

Figuur 3: Verdeling van de CO₂-uitstoot over de verschillende sectoren in Laren

Analyse emissies Laren

Ook voor Laren geldt dat bijna de helft van de uitstoot wordt veroorzaakt door de Huishoudens. Hierbij draagt de warmtevraag voor ruim 60% bij aan deze uitstoot en het elektriciteitsgebruik voor de resterende 40%. De sector Handel en Diensten draagt bijna een kwart bij aan de CO₂-uitstoot. Hierbij dragen de Zakelijke dienstverlening en de Handel en reparatie ieder voor een derde deel bij aan de totale emissie van deze sector. De sectoren Verkeer en Vervoer en Industrie zijn verantwoordelijk voor 14% respectievelijk 10% van de totale uitstoot van Laren. Binnen de sector Verkeer en Vervoer wordt bijna de helft van de emissies uitgestoten door de personenauto's. De sectoren Overheid, Bouw en Landbouw zijn relatief kleine energieverbruikers binnen de gemeente Laren.

Gemeente Laren veel of weinig uitstoot?

Laren stoot als gevolg van gebruik van gas-, elektriciteit en overige energiedragers ongeveer 54 kton CO₂ uit. Dit is exclusief het verkeer over de provinciale wegen en rijkswegen. Landelijk wordt er ongeveer 186 Mton CO₂ uitgestoten (ruim 3000 keer zoveel, bron: CBS). De gemeente Laren is dus verantwoordelijk voor ongeveer 0,03 % van de totale CO₂-emissie van Nederland. Met 10.958 inwoners heeft Laren een aandeel van ongeveer 0,07 % van het totale aantal inwoners in Nederland. Per inwoner wordt er in Laren dus minder CO₂ uitgestoten dan gemiddeld in Nederland. De gemeente Laren is daarmee een 'kleine' energieverbruiker, wat verklaard kan worden door de afwezigheid van energie-intensieve industrie.

Omschrijving lokale variant

De lokale variant is opgezet met praktisch haalbare doelen. Afgeleid van de afspraken tussen Rijk en VNG, landelijke projecten, provinciale projecten en de uitgevoerde CO₂-scan.

De lokale variant wordt als volgt gedefinieerd:

- het realiseren van een duurzame overheid; 100% duurzaam inkopen in 2015 (75% in 2010);

- De BEL Combinatie verduurzamen, duurzaam denken en doen op alle beleidsterreinen en ook in de totale uitvoering. Ligt in het verlengde van de Duurzame overheid, is alleen breder dan alleen de inkoop.
- Alle gemeentelijke onderdelen (gemeentelijke panden, gemeentewerf, gemalen, pompen etc.) laten overstappen op groene stroom;
- De openbare verlichting binnen de afzonderlijke gemeenten laten overschakelen op groene stroom en naar de toekomst toe ook LED-verlichting;
- De gehele gemeentelijke bedrijfsvoering CO₂-neutraal;
- Diverse energiebesparingsprojecten (gemeentelijke gebouwen, bestaande woningbouw, huur etc.);
- Duurzaam bouwen.

Op basis van de uitgevoerde CO₂-scan kan daaraan worden toegevoegd:

- Bij alle drie de gemeenten is 35 tot 40% van de CO₂-uitstoot gerelateerd aan verwarming van woningen en gebouwen (huishoudens en utiliteitsbouw). Daarmee is het belangrijkste aangrijppunt voor gemeentelijk beleid het stimuleren van renovatie van bestaande woningen en het maken van afspraken met woningbouwcorporaties.
- Verkeer en Vervoer (binnen de bebouwde kom) is bij alle drie de gemeenten verantwoordelijk voor circa 15% van de CO₂-uitstoot. Gemeentelijk beleid kan hierop inspelen; bijvoorbeeld door het stimuleren van alternatieve brandstoffen, het voeren van een specifiek parkeerbeleid of het stimuleren van openbaar vervoer.
- In Eemnes en Laren beslaat de industriële CO₂-emissie ongeveer 10% van de uitstoot. Voor gemeenten is dit relatief lastig te beïnvloeden. Aangrijpingspunten zijn renovatie en nieuwbouw, vergunningverlening en handhaving en samenwerking op bedrijventerreinen, bijvoorbeeld door middel van parkmanagement.

Per gemeente zijn specifieke onderwerpen aan de lokale variant worden toegevoegd. Voor Blaricum is dit het ziekenhuis. In Eemnes is dit de ontwikkeling van de Zuidpolder (o.a. mestvergisting) en het meedoen met het provinciale project Meer Met Minder (Energiek Utrecht).

Uit het startdocument is gebleken dat naar verwachting met de lokale variant een CO₂-reductie wordt gerealiseerd van 1-3% over vier jaar. De genoemde reductie komt bovenop de landelijk te bereiken CO₂-reductie.

Uitvoeringsprogramma klimaatbeleid

In dit uitvoeringsprogramma klimaatbeleid wordt de lokale variant verder uitgewerkt in projecten. Aan deze projecten zijn een planning en budget gekoppeld. De uitvoering zal van de projecten zal na vier jaar worden geëvalueerd.

Leeswijzer

Het uitvoeringsprogramma is ingedeeld in een deel A en een deel B. In deel A worden de projecten omschreven die voor de drie gemeenten gezamenlijk worden uitgevoerd. Dat zijn duurzame overheid, duurzaam inkopen, stimuleren energiebesparing & duurzaam bouwen, afspraken maken met woningcorporaties en duurzame mobiliteit. In deel B staan de projecten die per gemeente afzonderlijk worden uitgevoerd.

Deel A: Projecten BEL-breed

1 Duurzame overheid: gemeentelijke bedrijfsvoering CO₂-neutraal

1.1 Achtergrond

Door klimaatneutraal/CO₂-neutraal te worden neemt een gemeentelijke organisatie haar verantwoordelijkheid en minimaliseert haar bijdrage aan het versterkte broeikaseffect, maar dat is niet de enige reden om te kiezen voor klimaat/CO₂-neutraliteit. Een belangrijke functie van een gemeente is die van voorbeeldfunctie voor haar inwoners, bedrijven en instellingen. Door ook zelf in te zetten op energie-efficiëntieverbetering, energiebesparing en duurzame energie geeft zij het belang van deze ambitie aan. De organisatie wint aan geloofwaardigheid en draagt daarmee bij aan het scheppen van een 'klimaat' waarin ook anderen kunnen worden aangespoord te investeren in maatregelen op energiegebied. Bovendien laat ze zien dat het ook echt kan, als de wil er maar is.

Door ook zelf energie te besparen spaart de gemeente ook kosten uit. Met de stijgende prijzen voor fossiele brandstoffen drukken de energielasten ook hier een steeds grotere stempel op het budget.

1.2 Activiteiten

Om tot een CO₂-neutrale(re) bedrijfsvoering te komen worden de volgende activiteiten uitgevoerd. In hoofdstuk 2 wordt verder ingegaan op duurzaam inkopen. Daarom zal er in deze paragraaf verder niet op in worden gegaan.

1.2.1 Overschakelen naar groene energie

Alle gemeentelijke onderdelen (gemeentelijke panden, gemeentewerf, gemalen, pompen etc.) laten overstappen op groene stroom. Tevens alle openbare verlichting in Blaricum en Laren laten overschakelen op groene stroom (in Eemnes is de openbare verlichting al overgeschakeld op groene stroom).

1.2.2 Energiezuinige openbare verlichting

Onderzocht wordt hoe energiezuinige openbare verlichting in het openbare verlichtingsplan kan worden verwerkt. Vervolgens het gebruik van energiezuinige openbare verlichting verwerken in het openbare verlichtingsplan.

1.2.3 Campagne 'Fietsen Scoort'

Het woon-werkverkeer per fiets wordt gestimuleerd door mee te doen aan de campagne 'Fietsen scoort'. Fietsen Scoort stimuleert werknemers en werkgevers om vaker de fiets te gebruiken voor het woon-werkverkeer. De werkgever kan iedere fietskilometer van zijn werknemers sponsoren met 1 of meer centen per kilometer. De opbrengst is bestemd voor duurzame ontwikkelingsprojecten van [Oxfam-Novib in Ethiopië](#) en [I-CE partners](#) in verschillende ontwikkelingslanden, zoals het Zuid-Afrikaanse fietsproject [Bicycling Empowerment Network](#) (BEN), en fietslessen voor vrouwen in India.

1.2.4 Compenseren CO₂-uitstoot bedrijfsvoering

De CO₂-uitstoot van de bedrijfsvoering (woon-werk en werk-werkverkeer, tevens energieverbruik organisatie en papierverbruik) zal worden gecompenseerd door boomaanplant door Trees for Travel.

1.2.5 Elektrische dienstfietsen

Er zullen twee elektrische dienstfietsen worden aangeschaft, zodat er minder gebruik hoeft te worden van de auto voor dienstreizen.

1.3 Planning en budget

Activiteiten	Planning	Kosten	Uren
<i>Overschakelen naar groene energie</i>	2010-2011	N.t.b.	N.t.b.
<i>Energiezuinige openbare verlichting</i>	2010-2011	550 Euro in 2010	20 uur Milieu per jaar N.t.b. uur Openbare Ruimte
<i>Campagne Fietsen scoort</i>	2012	3500 Euro	40 uur Milieu
<i>Compenseren CO2-uitstoot bedrijfsvoering</i>	2011-2013	2000 Euro per jaar	20 uur Milieu per jaar
<i>Elektrische dienstfietsen</i>	2011	6000 Euro	20 uur Milieu

2 Duurzaam inkopen

2.1 Achtergrond

Eind 2009/begin 2010 is er een nulmeting duurzaam inkopen gedaan. Hiermee is een eerste stap gedaan richting duurzaam inkopen. Er is inzicht verkregen in de voortgang van duurzaam inkopen en er zijn adviezen verkregen om hiermee aan de slag te gaan. Zo is uit de nulmeting gebleken dat de BEL Combinatie ten tijde van de nulmeting voor 29% duurzaam inkocht. Dit terwijl de raden zich geconformeerd hebben aan de landelijke doelstellingen van 75% duurzaam inkopen in 2010 en 100% duurzaam inkopen in 2015.

Om duurzaam in te kunnen kopen zijn de aspecten van kennis, houding en gedrag in de organisatie van groot belang. Geconstateerd is dat deze aspecten nog niet goed aanwezig en geborgd zijn in de organisatie. De inkopers zijn, over het algemeen, onvoldoende bewust van de mogelijkheden voor duurzaam inkopen. Dit leidt ertoe dat de lokale en landelijke doelstellingen voor duurzaam inkopen nog niet gehaald worden. Het beperkte kennisniveau is hiervoor de belangrijkste oorzaak. Meer kennis draagt ook in belangrijke mate bij aan het veranderen van de neutrale houding naar een overwegend positieve houding ten aanzien van duurzaam inkopen.

2.2 Activiteiten

Naar aanleiding van de adviezen uit de nulmeting duurzaam inkopen worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

2.2.1 Cursus duurzaam inkopen

Vanuit de regio Eemland wordt in het najaar van 2010 een project gedaan waarbij duurzaam inkopen cursussen worden aangeboden voor mensen uit de gemeentelijke organisatie. Circa 8 mensen van de BEL Combinatie zullen hieraan deelnemen.

2.2.2 Meer bekendheid creëren binnen organisatie

Naast de cursus duurzaam inkopen worden er ook andere manieren gezocht om voor meer bekendheid binnen de organisatie te zorgen.

2.3 Planning en budget

Activiteiten	Planning	Kosten	Uren
<i>Cursus duurzaam inkopen</i>	2010	1500 Euro	20 uur Milieu 8 x 4 uur diverse afdelingen
<i>Meer bekendheid creëren binnen organisatie</i>	2010-2013	N.t.b.	40 uur Milieu per jaar

3 Stimuleren energiebesparing & duurzaam bouwen

3.1 Achtergrond

In de bestaande bouw wordt veel energie gebruikt en er zijn dan ook veel besparingmogelijkheden. In de praktijk is de particuliere woningeigenaar (meer dan 50% van de woningen) een moeilijk te bereiken doelgroep. Door het ontbreken van de goede informatie zal deze doelgroep niet snel overgaan tot het treffen van energiebesparende en duurzame energiemaatregelen aan de woning. Ook bedrijven kunnen vaak nog wel een zetje in de rug gebruiken om energie te besparen en bij eventuele (ver)bouw duurzaam te bouwen.

3.2 Activiteiten

De volgende activiteiten worden uitgevoerd om energiebesparing en duurzaam bouwen te stimuleren.

3.2.1 Meer Met Minder

Met Meer Met Minder worden woningeigenaren op laagdrempelige wijze geïnformeerd over hoe ze energie kunnen besparen en wordt het toepassen van energie-efficiënte maatregelen bevorderd. Op de website www.meermetminder.nl kan de woningeigenaar subsidie aanvragen bij VROM en offertes aanvragen bij marktpartijen. Tevens worden woningeigenaren gewezen op de subsidies en regelingen van andere overheden.

Om de website van Meer Met Minder onder de aandacht van de inwoners van Blaricum, Eemnes en Laren te brengen zal deze website worden gepromoot. Er zal op de websites van Blaricum, Eemnes en Laren en in de Hei & Wei, Laarder Courant de BEL en het Larens Journaal meerdere malen aandacht worden geschonken over de website van Meer Met Minder. Belangrijkste resultaat van dit project is dat kennis van de particuliere woningeigenaren over energiebesparende en duurzame energiemaatregelen is toegenomen, waardoor zij die sneller zullen toepassen.

3.2.2 Menukaart Duurzaam Bouwen

Het CO2-servicepunt van de provincie Noord-Holland heeft menukaarten duurzaam bouwen ontwikkeld. In deze menukaarten wordt ingegaan op vragen als: Wat is duurzaam bouwen? Welke maatregelen horen daarbij? Verder zijn Menukaarten Duurzaam Bouwen een praktisch hulpmiddel dat concrete informatie biedt waarmee een consument, opdrachtgever of ontwikkelaar een adviesgesprek kan aangaan met een installateur, aannemer of architect. De menukaarten zijn ook goed te gebruiken om meer inzicht te krijgen wat een koper, opdrachtgever of ontwikkelaar wil.

Door de menukaarten neer te leggen/uit te delen bij de balie voor Bouwen en Vergunningen menukaarten wordt gefocust op een natuurlijke moment voor particulieren. Dit natuurlijke moment is bij verbouw in particulier opdrachtgeverschap. Particulieren worden op die manier meer gestimuleerd om op een logisch moment bewust duurzaamheidskeuzes te maken.

3.2.3 Energieloket

De medewerkers die de balie Bouwen en Wonen bemannen zullen een cursus krijgen over energiebesparing en duurzaam bouwen. Hiermee kunnen zij particulieren en bedrijven die de balie bezoeken informeren over energiebesparing en duurzaam bouwen.

3.3 Planning en budget

Activiteiten	Planning	Kosten	Uren
<i>Meer met minder</i>	2010-2013	N.v.t.	10 uur Milieu per jaar
<i>Menukaart Duurzaam Bouwen</i>	2010-2013	N.v.t.	10 uur Milieu per jaar

<i>Energieloket</i>	2011 (cursus)	6000 Euro	30 uur Milieu 50 uur Vergunningen & handhaving
	2011-2013 (implementatie/ uitvoering)	1500 Euro per jaar	40 uur Vergunningen en handhaving per jaar

4 Afspraken maken met woningcorporaties

4.1 Achtergrond

Een deel van de woningen in Blaricum, Eemnes en Laren is in bezit van de woningcorporaties. Om energiebesparing in de woningbouw te bevorderen is een goede samenwerking tussen gemeenten en woningcorporaties van groot belang. Het maken van afspraken tussen gemeenten en woningcorporaties is één van de middelen om energiebesparing concreet gestalte te geven. Voor de woningcorporatie betekent dit een verbetering van de kwaliteit van de woningvoorraad en lagere woonlasten voor de huurders. Voor de gemeente zorgt het voor terugbrengen van het gemeentelijk energieverbruik.

4.2 Activiteiten

De volgende activiteit wordt uitgevoerd.

4.2.1 Afspraken maken met woningcorporaties

Gemeenten en woningcorporaties hebben verschillende taken en belangen. Op het punt van energie is er echter een gemeenschappelijk doel: waar mogelijk energie besparen. Het CO₂-servicepunt heeft met betrekking tot dit onderwerp een project lopen. In dit project wordt gekeken naar de rol die de gemeente kan spelen met betrekking tot het stimuleren van energiebesparing en duurzaamheid bij woningcorporaties. Welke maatregelen kan de gemeente nemen om het de woningcorporatie makkelijk te maken met betrekking tot energiebesparing in de woningvoorraad? De rol van subsidies, grond(uitgifte)beleid, vergunningen, procedures en wetgeving wordt voor het voetlicht gehaald. Kortom, in dit project wordt gekeken naar de juiste randvoorwaarden die gemeenten kunnen creëren.

Het resultaat van dit project is het scheppen van een klimaat waarin gemeenten en woningcorporaties bereid zijn elkaar te helpen in het realiseren van energiebesparing in de woningvoorraad. Concreet betekent dit dat de gemeente de juiste randvoorwaarden creëert in ruil voor een actief energiebeleid van woningcorporaties. Het CO₂-servicepunt kan Blaricum en Laren hierin ondersteunen. De kennis die hierbij vervolgens wordt opgedaan kan gebruikt worden om afspraken te maken met woningcorporaties die actief zijn in Eemnes.

4.3 Planning en budget

Activiteiten	Planning	Kosten	Uren
<i>Afspraken maken met woningcorporaties</i>	2010-2011	N.t.b.	20 uur Milieu per jaar

5 Duurzame mobiliteit

5.1 Achtergrond

Verkeer en vervoer (uitgezonderd snelwegen) dragen ongeveer 15% bij aan de huidige CO₂-uitstoot binnen Blaricum, Eemnes en Laren. De verwachting is dat de CO₂-uitstoot van verkeer en vervoer de komende jaren sterk zal stijgen. Het gebruik van schone en zuinige vervoermiddelen is en blijft daarom belangrijk. Gemeenten kunnen een bijdrage leveren aan de vermindering van de CO₂-uitstoot van verkeer en vervoer. Dit kunnen zij doen door het gebruik van de fiets – naast lopen het meest duurzame vervoermiddel – en het openbaar vervoer en van schone, stille en zuinige auto's en andere motorvoertuigen te stimuleren.

5.2 Activiteiten

De volgende activiteiten worden uitgevoerd:

5.2.1 Alternatieve brandstoffen

Bij elke gemeente zal een oplaadpunt voor elektrische auto's worden gerealiseerd. Tevens zal onderzocht worden of het mogelijk is om aardgasvulpunten te realiseren. Ook wordt het gebruik maken van elektriciteit en alternatieve brandstoffen waar mogelijk gestimuleerd.

5.2.2 Stimuleren gebruik fiets

Onderzocht zal worden op welke manier een actief fietsbeleid met een zo optimaal mogelijke fietsinfrastructuur mogelijk gemaakt kan worden. Vervolgens zal er vorm gegeven worden aan dit actieve fietsbeleid. In elk geval zal er meegedaan worden met de campagne 'Met Belgerinkel naar de Winkel'.

Mogelijke beleidsmaatregelen die hieruit voortvloeien zijn:

- (mede) financiering van fietsenstallingen
- (mede) financiering van oplaadpunten voor elektrische fietsen en scooters
- verspreiding van informatiemateriaal aan burgers over de verschillende voordelen van fietsen
- bedrijven in de gemeenten informeren over de mogelijkheden om werknemers te laten fietsen (bijv. de campagne 'Fietsen Scoort')

5.3 Planning en budget

Activiteiten	Planning	Kosten	Uren
<i>Alternatieve brandstoffen</i>	2010-2011	N.t.b.	30 uur Milieu per jaar
<i>Stimuleren gebruik fiets</i>	2012	N.t.b.	10 uur Milieu 30 uur Openbare Ruimte
<i>Meedoen met campagne 'Met Belgerinkel naar de Winkel'</i>	2013	12.000 Euro	40 uur Milieu

Deel B: Projecten per gemeente

1 Projecten in Blaricum

1.1 Achtergrond

De provincie Noord-Holland heeft met bijna alle gemeenten in de provincie een klimaatafspraak afgesloten. Door de klimaatafspraak met de provincie Noord-Holland te ondertekenen, ontvangt de gemeente Blaricum ondersteuning van het CO₂-Servicepunt en bestaat de mogelijkheid subsidies aan te vragen op grond van de Deelverordening duurzame energiepakket Noord-Holland en de bijbehorende Duurzame Energie-lijst.

Tevens bevindt zich in de gemeente Blaricum het Tergooi Ziekenhuis welke ook een aanzienlijke bijdrage levert aan de CO₂-uitstoot. Ook wordt de Blaricummermeent gebouwd waarin veel aandacht is voor duurzaamheid. Daarmee vormt de bouw van deze wijk en de CO₂-uitstoot van het Tergooi Ziekenhuis andere belangrijke aanknopingspunten specifiek voor de projecten in Blaricum.

1.2 Projecten

Naar aanleiding van het voorgaande worden de volgende projecten uitgevoerd.

1.2.1 Klimaatafspraak en uitvoering subsidieregeling

Voorgesteld wordt dat de gemeente Blaricum de klimaatafspraak met de provincie Noord-Holland ondertekend. Wanneer Blaricum de klimaatafspraak heeft ondertekend en de subsidie heeft aangevraagd kunnen de inwoners van gemeente Blaricum bij de gemeente kenbaar maken aanspraak te willen maken op de subsidie. Gemeenten zijn, binnen de regels van de uitvoeringsregeling, vrij in de keuze hoe ze de subsidie inzetten. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van een gemeentelijke verordening of zij kunnen mogelijk de subsidie verstrekken door middel van een wedstrijd. Het jaarlijkse budget wordt toegewezen aan alle gemeenten die een aanvraag hebben ingediend naar rato van het inwonertal. Na uitvoering van de maatregelen dienen gemeenten een verzoek om vaststelling in te dienen waarna de subsidie wordt vastgesteld. Het subsidieplafond van het jaar 2010 is vastgesteld op € 1.000.000,-.

De provincie heeft als bijlage bij de uitvoeringsregeling de duurzame energielijst vastgesteld. Hier staan de technieken waarvoor de provincie subsidie kan verstrekken met de bijbehorende subsidiebedragen. Dit houdt in dat de provincie geen subsidie verstrekt voor technieken die niet vermeld staan in de geldende duurzame energielijst. De plaatsing van de technieken moet bovendien ten goede komen aan eigenaar-bewoners van woningen in de desbetreffende gemeente. Het moet dus gaan om bestaande bouw.

1.2.2 Tergooi Ziekenhuis

De milieuvergunning van het Tergooi Ziekenhuis moet vernieuwd worden. In kader van het vergunningstraject zal reductie van de CO₂-uitstoot van het ziekenhuis worden meegenomen.

1.2.3 Blaricummermeent

Voor de Blaricummermeent zijn hoge duurzaamheidseisen gesteld. Daarom zal door middel van handhaving gecontroleerd worden of deze duurzaamheidseisen tijdens de bouw daadwerkelijk worden uitgevoerd. Hiertoe zal meegedaan worden met het project BouwTransparant van het CO₂-servicepunt (Provincie Noord-Holland). Het project BouwTransparant zorgt voor een preventieve prikkel richting de marktpartijen om te voldoen aan de EPC-verplichting. Gemeenten geven tijdens de vergunningverlening aan dat projecten vlak voor oplevering steekproefsgewijs worden geïnspecteerd. Deze inspecties worden door professionele inspectiebedrijven uitgevoerd. De gemeente maakt vervolgens met de marktpartijen afspraken over de uitkomsten van de inspectie en bouwt, wanneer nodig, een dossier op. De doorlooptijd van dit project is drie jaar. Elk jaar zullen 8 woningen worden gecontroleerd.

1.2.4 Specifiek parkeerbeleid

Onderzocht zal worden of het mogelijk is specifiek parkeerbeleid te formuleren, zodat mensen gestimuleerd worden om vaker te kiezen voor een ander vervoersmiddel dan de auto. Specifiek parkeerbeleid is vooral geschikt in stedelijke gebied rondom stedelijke centra en publiekstrekkingen dus gekeken zal moeten worden in hoeverre specifiek parkeerbeleid nuttig kan zijn voor Blaricum.

Mogelijke beleidsmaatregelen die hieruit voortvloeien zijn:

- betaald parkeren
- blauwe zone (parkeerzone)
- vergunning parkeren
- parkeren op afstand

1.3 Planning en budget

Projecten	Planning	Kosten	Uren
<i>Klimaatafspraak en uitvoering subsidieregeling</i>	2010-2011	N.v.t.	20 uur Milieu in 2010 60 uur Milieu in 2011
<i>Tergooi Ziekenhuis</i>	N.t.b.	N.t.b.	N.t.b.
<i>Blaricummermeent</i>	2011-2013	3250 Euro per jaar	50 uur Vergunningen & Handhaving per jaar
<i>Specifiek parkeerbeleid</i>	2011	N.t.b.	5 uur Milieu N.t.b. Openbare Ruimte

2 Projecten in Eemnes

2.1 Achtergrond

Gemeente Eemnes heeft naast de lokale variant uit het startdocument gekozen voor een aantal extra opties uit het plusvariant. Zo hebben zij ervoor gekozen om nieuwe woningen met een 25% verscherpte EPC te realiseren en om voor een EPL van 8 tot 9 bij woningbouwprojecten met meer dan 200 woningen te gaan. Tevens hebben zij ervoor gekozen om extra aandacht te geven aan bestaande woningbouw.

Daarnaast kwam uit de CO₂-scan naar voren dat de industriële CO₂-emissie ongeveer 10% van de uitstoot beslaat en daarmee vormt dit een ander belangrijk uitgangspunt specifiek voor de projecten in Eemnes.

2.2 Projecten

Om de verscherpte EPC en EPL te halen, om extra aandacht te geven aan bestaande woningbouw en om de industriële CO₂-uitstoot aan te pakken worden de volgende projecten uitgevoerd.

2.2.1 Duurzaamheid Zuidpolder

In de gemeente Eemnes zal de komende jaren de locatie Zuidpolder worden ontwikkeld. In dit gebied zal een bestaand bedrijventerrein worden uitgebreid en woningbouw en voorzieningen, zoals een school worden gerealiseerd. Het thema duurzaamheid vormt één van de belangrijkste pijlers bij de ontwikkeling van Zuidpolder. Daarom is door middel van een energievisie inzichtelijk gemaakt hoe Zuidpolder duurzaam ontwikkeld kan worden op het gebied van klimaat en energie. In de energievisie zijn verschillende scenario's onderzocht voor een duurzame energievoorziening. Uit de energievisie is naar voren gekomen dat mest(co-)vergisting een zeer kansrijke optie vormt voor Zuidpolder. De veestapel rondom Eemnes genereert voldoende mest voor het toepassen van mestvergisting voor de Zuidpolder. Door het toepassen van een WKK op biogas uit mestvergisting kan het gehele project energieneutraal uitgevoerd worden, zonder bovenwettelijke ingrepen op gebouwniveau. Tevens is hiermee de EPL van de woningen minimaal 8 en aangezien de woningen over een langere periode zullen worden gebouwd zal gezien de verscherpte EPC eisen van het bouwbesluit de gewenste EPC voor de woningen worden gehaald.

2.2.2 Subsidieregeling provincie Utrecht

In oktober 2010 is de provincie Utrecht gestart met een nieuwe subsidieregeling voor bestaande woningen. Gemeente Eemnes zal haar inwoners attenderen op deze nieuwe regeling (door bijvoorbeeld folders mee te geven/neer te leggen bij de bouwbalie), zodat zoveel mogelijk mensen gestimuleerd worden om hun huis met behulp van deze regeling duurzamer te maken en op deze manier extra aandacht te geven aan bestaande woningbouw.

2.2.3 Verminderen CO₂-uitstoot bij bedrijven

Om de CO₂-uitstoot bij bedrijven te verminderen zullen de bedrijven door middel van een voorlichtingsactie gestimuleerd worden om hun CO₂-emissies te verminderen.

2.3 Planning en budget

Projecten	Planning	Kosten	Uren
<i>Duurzaamheid Zuidpolder</i>	2010-2012	In exploitatiekosten meegenomen	In project meegenomen
<i>Subsidieregeling provincie Utrecht</i>	2010-2011	N.t.b.	N.t.b.

<i>Verminderen CO₂- uitstoot bedrijven</i>	2012-2013	N.t.b.	20 uur Milieu per jaar
---	-----------	--------	------------------------

3 Projecten in Laren

3.1 Achtergrond

De provincie Noord-Holland heeft met bijna alle gemeenten in de provincie een klimaatafspraak afgesloten. Door de klimaatafspraak met de provincie Noord-Holland te ondertekenen, ontvangt de gemeente Laren ondersteuning van het CO₂-Servicepunt en bestaat de mogelijkheid subsidies aan te vragen op grond van de Deelverordening duurzame energiepakket Noord-Holland en de bijbehorende Duurzame Energie-lijst.

Daarnaast kwam uit de CO₂-scan naar voren dat de industriële CO₂-emissie ongeveer 10% van de uitstoot beslaat en daarmee vormt dit een ander belangrijk uitgangspunt specifiek voor de projecten in Laren.

3.2 Projecten

Naar aanleiding van het voorgaande worden de volgende projecten uitgevoerd.

3.2.1 Klimaatafspraak en uitvoering subsidieregeling

Voorgesteld wordt dat de gemeente Laren de klimaatafspraak met de provincie Noord-Holland ondertekend. Wanneer Laren de klimaatafspraak heeft ondertekend en de subsidie heeft aangevraagd kunnen de inwoners van gemeente Laren bij de gemeente kenbaar maken aanspraak te willen maken op de subsidie. Gemeenten zijn, binnen de regels van de uitvoeringsregeling, vrij in de keuze hoe ze de subsidie inzetten. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van een gemeentelijke verordening of zij kunnen mogelijk de subsidie verstrekken door middel van een wedstrijd. Het jaarlijkse budget wordt toegewezen aan alle gemeenten die een aanvraag hebben ingediend naar rato van het inwonertal. Na uitvoering van de maatregelen dienen gemeenten een verzoek om vaststelling in te dienen waarna de subsidie wordt vastgesteld. Het subsidieplafond van het jaar 2010 is vastgesteld op € 1.000.000,-

De provincie heeft als bijlage bij de uitvoeringsregeling de duurzame energielijst vastgesteld. Hier staan de technieken waarvoor de provincie subsidie kan verstrekken met de bijbehorende subsidiebedragen. Dit houdt in dat de provincie geen subsidie verstrekt voor technieken die niet vermeld staan in de geldende duurzame energielijst. De plaatsing van de technieken moet bovendien ten goede komen aan eigenaar-bewoners van woningen in de desbetreffende gemeente. Het moet dus gaan om bestaande bouw.

3.2.2 Verminderen CO₂-uitstoot bedrijven

Om de CO₂-uitstoot van bedrijven te verminderen zullen de bedrijven door middel van een voorlichtingsactie gestimuleerd worden om hun CO₂-emissies te verminderen. Hierbij kan gedacht worden aan een actie specifiek gericht op de detailhandel.

3.2.3 Onderzoeken mogelijkheden duurzaam bouwen verbouwing gemeentehuis

Onderzocht zal worden hoe duurzaam bouwen meegenomen kan worden in de verbouwing van het gemeentehuis.

3.2.4 Specifiek parkeerbeleid

Onderzocht zal worden of het mogelijk is specifiek parkeerbeleid te formuleren, zodat mensen gestimuleerd worden om vaker te kiezen voor een ander vervoersmiddel dan de auto. Specifiek parkeerbeleid is vooral geschikt in stedelijke gebied rondom stedelijke centra en publiekstrekkingen dus gekeken zal moeten worden in hoeverre specifiek parkeerbeleid nuttig kan zijn voor Laren.

Mogelijke beleidsmaatregelen die hieruit voortvloeien zijn:

- betaald parkeren
- grotere blauwe zone (parkeerzone)
- vergunning parkeren

- parkeren op afstand

3.3 Planning en budget

Projecten	Planning	Kosten	Uren
<i>Klimaatafspraak en uitvoering subsidieregeling</i>	2010-2011	N.v.t.	20 uur Milieu in 2010 60 uur Milieu in 2011
<i>Verminderen CO₂-uitstoot bedrijven</i>	2011-2013	N.t.b.	10 uur Milieu per jaar
<i>Specifiek parkeerbeleid</i>	2012	N.t.b.	5 uur Milieu N.t.b. uur Openbare Ruimte
<i>Onderzoeken mogelijkheden duurzaam bouwen verbouwing gemeentehuis</i>	2010-2011	In verbouwingsbudget meegenomen	20 uur Milieu per jaar